

Määräaikaisten tuomareiden
nimittäminen ja eräiden
tuomioistuinten johtamis-
järjestelmän kehittäminen

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

JULKAISU 5/2010
MIETINTÖJÄ JA LAUSUNTOJA

Määräaikaisten tuomareiden
nimittäminen ja eräiden
tuomioistuinten johtamis-
järjestelmän kehittäminen

OIKEUSMINISTERIÖ

Edita Prima Oy, Helsinki 2010

18.1.2010

Julkaisun nimi Määräaikaisten tuomareiden nimittäminen ja eräiden tuomioistuinten johtamisjärjestelmän kehittäminen

Tekijä Puheenjohtaja: Hovioikeuden presidentti Mikko Könkkölä
Sihteeri: Tutkijatohtori Mikko Vuorenpää

Oikeusministeriön julkaisu Mietintöjä ja lausuntoja **Sarjanumero** 5/2010

OSKARI numero	OM 2/31/2008	HARE numero	OM023:00/2008
ISSN-L	1798-7091		
ISSN (nid.)	1798-7091	ISSN (PDF)	1798-7105
ISBN (nid.)	978-952-466-902-3	ISBN (PDF)	978-952-466-903-0

Asia- ja avainsanat Määräaikaisten tuomareiden nimittäminen

Tiivistelmä Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi määräaikaisten tuomareiden nimittämistä, käräjä- ja hallinto-oikeuksien johtamista sekä eräitä hallinto-oikeuden, vakuutusoi-
keuden ja markkinaoikeuden kokoonpanoa koskevia säännöksiä.

Nykyisin korkein oikeus nimittää määräaikaisen tuomarin hovioikeuteen ja käräjä-
oikeuteen vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi. Korkein hallinto-oikeus nimit-
tää vastaavaksi määräajaksi tuomarin hallinto-oikeuteen, vakuutusoi-
keuteen ja markkinaoikeuteen. Ehdotuksen mukaan ylimmillä tuomioistuimilla olisi nimitys-
toimivalta vain, jos nimitys tehtäisiin vuotta pidemmäksi määräajaksi. Ylimmät
tuomioistuimet nimittäisivät edelleen näiden tuomioistuimien päällikkötuomarit
määräajaksi sen kestosta riippumatta.

Enintään vuoden määräajaksi tuomarin nimittäisi hovioikeudessa, hallinto-
oikeudessa, vakuutusoi-
keudessa ja markkinaoikeudessa täysistunnon tai vastaa-
van monijäsenisen toimielimen asemesta asianomaisen tuomioistuimen päällikkö-
tuomari.

Käräjäoikeuslakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset osaston johtajana toimivan
käräjätuomarin ja hallinto-oikeuslakiin jaoston puheenjohtajana toimivan hallinto-
oikeustuomarin tehtävään määräämisestä.

Mietinnössä ehdotetaan myös eräitä hallinto-oikeuden, vakuutusoi-
keuden ja
markkinaoikeuden kokoonpanoa koskevia muutoksia näitä tuomioistuimia koske-
viin lakeihin. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi tuomareiden nimittämisestä an-
netun lain säännöksiä siitä, missä kokoonpanossa tuomioistuin antaa lausunnon
tuomarinvalintalautakunnalle tuomarin nimittämistä koskevassa asiassa.

18.1. 2010

Publikationens titel Utnämning av domare för viss tid och utveckling av ledningssystem vid vissa domstolar

Författare Ordförande: Hovrättspresident Mikko Könkkölä
Sekreterare: Forskardoktor Mikko Vuorenpää

Justitieministeriets publikation Betänkanden och utlåtanden **Serienummer** 5/2010

OSKARI nummer JM 2/31/2008 **HARE nummer** JM023:00/2008
ISSN-L 1798-7091
ISSN (häft.) 1798-7091 **ISSN (PDF)** 1798-7105
ISBN (häft.) 978-952-466-902-3 **ISBN (PDF)** 978-952-466-903-0

Sak- och nyckelord Utnämning av domare för viss tid

Referat I betänkandet föreslås ändringar i bestämmelserna om utnämning av domare för viss tid, ledningen av tingsrätterna och förvaltningsdomstolarna samt i vissa bestämmelser om förvaltningsdomstolarnas, försäkringsdomstolens och marknadsdomstolens sammansättningar.

För närvarande utnämner högsta domstolen domare till hovrätten och tingsrätten för ett år eller längre tid. Högsta förvaltningsdomstolen kan på motsvarande sätt utnämna en domare för viss tid till en förvaltningsdomstol, till försäkringsdomstolen och till marknadsdomstolen. Enligt förslaget ska de högsta domstolarna ha utnämningssätt enbart när det gäller utnämningar för en längre tid än ett år. De högsta domstolarna ska fortfarande utnämna chefsdomarna för viss tid vid dessa domstolar oberoende av hur lång tid det är fråga om.

Till tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år som domare vid hovrätten, förvaltningsdomstolen, försäkringsdomstolen och marknadsdomstolen utnämns i stället för plenum eller motsvarande organ med flera medlemmar av domstolens chefsdomare.

Det föreslås att i tingsrättslagen intas bestämmelser om förordnande av en tingsdomare till uppdraget som avdelningschef och i lagen om förvaltningsdomstolarna av en förvaltningsrättsdomare till uppdraget som ordförande för en sektion.

I betänkandet föreslås också ändringar i vissa bestämmelser om förvaltningsdomstolarnas, försäkringsdomstolens och marknadsdomstolens sammansättningar. Ytterligare föreslås ändringar i bestämmelserna i lagen om utnämning av domare om domstolens sammansättning när den avger utlåtande i frågor som gäller tillsättning av domartjänster.

Oikeusministeriölle

Toimeksianto

Oikeusministeriö asetti 21 päivänä marraskuuta 2008 työryhmän valmistelemaan hovioikeuksien, käräjäoikeuksien ja hallinto-oikeuksien organisaatiosäädöksiä sekä määrääjäksi nimittävien tuomareiden nimittämistä koskevia säädöksiä. Samalla ministeriö asetti työryhmän työtä seuraavan ohjausryhmän.

Asettamispäätöksen mukaan tavoitteena oli siirtää hovioikeuksia, käräjäoikeuksia ja hallinto-oikeuksia koskeva sääntely asianmukaiselle säädöstasolle. Työryhmän tehtävänä oli arvioida, mitkä hovioikeuksia, käräjäoikeuksia ja hallinto-oikeuksia koskevat säännökset ovat lain-
tasoisia ja mitkä asiat jäävät säänneltäviksi tuomioistuinten työjärjestyksissä. Asetuksia ei enää tarvittaisi.

Työryhmän piti ottaa tarkasteltaviksi kaikki tuomioistuimista viime vuosina esitetyt organisaatiolakien kehittämisaloitteet, jotka sisältävät hovioikeuksien, käräjäoikeuksien ja hallinto-oikeuksien johtamisorganisaatioihin sekä määräaikaisten tuomareiden nimittämismenettelyihin ja -toimivaltuuksiin liittyviä ehdotuksia.

Johtamisorganisaatiota, johdon kelpoisuusvaatimuksia, nimittämismenettelyä, asemaa ja tehtäviä koskevien säännösten tulisi vastata toisiansa mahdollisimman pitkälle kollegiaalisissa tuomioistuimissa eli hovioikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa. Työryhmän tuli arvioida työnsä kuluessa myös muut mahdolliset näiden tuomioistuinten toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat organisaatiolakien kehittämistarpeet ja tehdä tarvittavat ehdotukset lainsäädäntömuutoksiksi. Työryhmän tuli myös harkita mahdollisuutta laatia yhtenäinen, hovioikeuksia, kärjäoikeuksia ja hallinto-oikeuksia koskeva tuomioistuinlaki. Lisäksi työryhmä tuli laatia luonnokset hovioikeuksien, kärjäoikeuksien ja hallinto-oikeuksien työjärjestysten ohjeellisesta sisällöstä.

Edelleen työryhmän harkittavaksi tuli, tarvitaanko hovioikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa kunkin osaston/jaoston johtajan apuna hänen johtamistyössään ns. vastuuesittelijä (asessori). Kärjäoikeuksien osalta työryhmän tuli muun ohessa arvioida ja tehdä ehdotukset kärjäoikeudessa osastonjohtajina toimivien tuomareiden valintamenettelystä ja valintakriteereistä.

Tuomioistuinuran avaamiseksi myös tuomioistuinlaitoksen ulkopuolella työskenteleville työryhmän tehtäväksi asetettiin sen miettiminen, olisiko myös määrääjäksi nimitettävän tuomarin tehtävä yleensä julistettava haettavaksi.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin presidentti Mikko Könkkölä (Vaasan hovioikeus, nyttemmin Helsingin hovioikeus) ja varapuheenjohtajaksi ylituomari Hannu Renvall (Turun hallinto-oikeus) sekä jäseniksi hovioikeudenlaamanni Pauli Viitanen (Helsingin hovioikeus), hovioikeudenneuvos Marianne Wagner-Prenner (Rovaniemen hovioikeus), kansliapäällikkö Anne Hallavainio (Kouvolan hovioikeus), laamanni Juhani Hirvonen (Forssa-Loimaan kärjäoikeus, nyttemmin Kanta-Hämeen kärjäoikeus), hallintopäällikkö Markku Ratilainen (Tampereen kärjäoikeus, nyttemmin Pirkanmaan kärjäoikeus), ylituomari Heikki Jukarainen (Hämeenlinnan hallinto-oikeus), hallinto-oikeustuomari, nyttemmin ma. ylituomari Tuomas Lehtonen (Kouvolan hallinto-oikeus), hallintopäällikkö, nyttemmin hallinto-oikeustuomari Päivi Toivanen (Kuopion hallinto-oikeus), kärjätuomari Anna-Mari Porkkala-Hietala (Suomen tuomariliitto r.y) sekä puheenjohtaja Tuija Heino (Oikeushallinnon Henkilökunta OHK r.y.) samoin kuin hallitusneuvos Heikki Liljeroos (oikeusministeriö) ja lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen (oikeusministeriö). Työryhmän työhön on asiantuntijana osallistunut myös laamanni Erkki Hämäläinen (Varsinais-Suomen kärjäoikeus). Työryhmän sihteeri on ollut yliassistentti Mikko Vuorenpää (Turun yliopisto).

Työryhmän työskentely

Työryhmä asetettiin vain vuodeksi. Työryhmän työn aikana osoittautui tärkeäksi keskittyä määrääaikaisten tuomareiden nimittämistä koskevien sekä kärjäoikeuksien osaston johtajana ja hallinto-oikeuksien jaoston puheenjohtajana toimivien tuomareiden tehtäviä, kelpoisuusvaatimuksia ja valintamenettelyä koskevien säännösten uudistamiseen. Näillä säännöksillä on olennainen merkitys tuomioistuinten johtamisen kannalta. Lisäksi kärjäoikeusverkoston uudistaminen vuoden 2010 alusta korosti näiden asioiden kiireellistä valmistelua.

Määräaikaisten tuomareiden nimittämistä koskevien säännösten uudistaminen koskee välttämättä myös vakuutus oikeuden ja markkinaoikeuden tuomareiden nimittämistä määräajaksi. Tämä johtuu jo siitä, että paitsi hovioikeuden, kärjäoikeuden ja hallinto-oikeuksien myös vakuutus oikeuden ja markkinaoikeuden tuomareiden nimittämisestä säädetään samassa lainkohdassa eli tuomareiden nimittämisestä annetun lain 18 §:ssä. Vakuutus oikeutta ja markkinaoikeutta ei siis voida jättää tässä yhteydessä huomiotta. Toisaalta ei ole myöskään asiallisia syitä päätyä nimittämistoimivallan järjestelyssä näiden tuomioistuinten osalta erilaisiin ratkaisuihin kuin hovioikeuksien, kärjäoikeuksien ja hallinto-oikeuksien osalta.

Työryhmän toimeksianto ei koskenut vakuutus oikeutta tai markkinaoikeutta. Työryhmä on kuitenkin keskusteltuaan oikeusministeriön johdon kanssa päätynyt laatimaan myös vakuutus oikeuden ja markkinaoikeuden osalta muutosehdotukset, jotka koskevat päätösvaltaa nimitys- ja muissa hallintoasioissa. Työryhmä kutsui myös tätä varten vakuutus oikeuden ylituomari Timo Havun ja markkinaoikeuden ylituomari Kimmo Mikkolan osallistumaan työryhmän työhön.

Työryhmä toteaa, että parhaillaan on vireillä muitakin vakuutus oikeutta ja markkinaoikeutta koskevia säädöshankkeita, jotka osin liittyvät työryhmän ehdotusten alaan. Ehdotusten mahdollinen yhteensovittaminen on tarkoituksenmukaista hoitaa jatkovalmistelussa.

Nyt annettavassa mietinnössä työryhmä ehdottaa muutoksia määräaikaisten tuomareiden nimittämistä, tuomioistuimen kokoonpanoa annettaessa lausuntoa vakinaista tuomaria koskevassa nimitysasiassa, tuomioistuinten johtamista sekä määräaikaisten virkojen haettavaksi julistamista koskeviin säännöksiin. Lisäksi työryhmä on valmistellut esityksen niistä asetustasoisista muutoksista, joita mietinnössä ehdotetut lakimuutokset tai toimivallan jakoa koskevat perusratkaisut edellyttävät. Tällaisena voidaan mainita erityisesti se, että monijäsenisen tuomioistuimen esittelijän tai sitä vastaavaan vakinaiseen virkaan nimittäisi aina päällikkötuomari. Mietintö sisältää myös eräitä muita yksittäisiä kysymyksiä, kuten hovioikeuden laamannin tehtäviä koskevia asetusmuutoksia.

Työryhmä toteaa, että ohjausryhmän kokouksessa marraskuussa 2009 keskusteltiin siitä, että pitäisikö ylimpien tuomioistuinten ainakin jonkinlainen nimityskontrolli turvata, kun näiden nimitystoimivalta supistuu. Yhtenä mahdollisuutena pidettiin sitä, että esimerkiksi kaikista yli kuudeksi kuukaudeksi tehtävistä tuomareiden nimityksistä tuomioistuimen päätös perusteluineen toimitettaisiin tiedoksi ylemmälle tuomioistuimelle. Työryhmä ei pitänyt tätä ajatusta kuitenkaan toteuttamiskelpoisena. Se ainoastaan lisäisi nimitysmenettelyyn liittyvää byrokraatia ilman, että sillä olisi sanottavaa vaikutusta nimitysratkaisujen sisältöön.

Työryhmän toimeksianto on siis toteutettu tässä vaiheessa vain osittain. Olennainen tavoite eli sääntelyn siirtäminen asianmukaiselle säädöstasolle samoin kuin useat tärkeät erityiskysymykset jäävät siten jatkovalmistelun varaan, mistä oikeusministeriö päättäne erikseen. Tältä osin työryhmä pitää tärkeänä, että työryhmän kokoonpano arvioidaisiin osin uudelleen. Työryhmässä on ollut laajapohjaisesti edustettuna hovioikeudet, kärjäoikeudet ja hallinto-oikeudet mutta eivät esimerkiksi vakuutus oikeus ja markkinaoikeus. Työryhmässä on lisäksi oikeusministeriötä lukuun ottamatta ollut edustus vain tuomioistuimista sekä tuomioistuinten

henkilöstöä edustavista järjestöistä. Käsiteltävien kysymysten luonne ja hankkeen yhteiskunnallinen merkitys puoltaisi sitä, että edustettuna olisi nykyistä monipuolisempi asiantuntemus, myös tuomioistuinten ulkopuolelta.

Työryhmä korostaa myös riittävien sihteeriresurssien merkitystä.

Työryhmän mietintö on yksimielinen.

Helsingissä 18 päivänä tammikuuta 2010

Mikko Könkkölä

Hannu Renvall

Pauli Viitanen

Marianne Wagner-Prenner

Anne Hallavainio

Juhani Hirvonen

Markku Ratilainen

Heikki Jukarainen

Tuomas Lehtonen

Päivi Toivanen

Anna-Mari Porkkala-Hietala

Tuija Heino

Heikki Liljeroos

Maarit Leppänen

Mikko Vuorenpää

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	13
YLEISPERUSTELUT	14
1 Nykytila ja ehdotetut muutokset.....	14
1.1 Määräaikaisten tuomareiden nimittäminen.....	14
Lainsäädäntö ja käytäntö.....	14
Ehdotus ja sen syyt.....	15
1.2 Johtamistehtävät käräjäoikeudessa ja hallinto-oikeudessa.....	17
Lainsäädäntö ja käytäntö.....	17
Ehdotus ja sen syyt.....	17
1.3 Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä tapauksissa.....	18
1.4 Tuomioistuimen lausunnon antaminen tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa.....	19
2 Esityksen vaikutukset	20
3 Asian valmistelu	20
4 Riippuvuus muista esityksistä.....	20
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	22
1 Lakiehdotusten perustelut.....	22
1.1 Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta.....	22
1.2 Laki hovioikeuslain muuttamisesta.....	23
1.3 Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta.....	24
1.4 Laki käräjäoikeuslain muuttamisesta.....	26
1.5 Laki vakuutuslain 14 §:n muuttamisesta	26
1.6 Laki markkinaoikeuslain 12 §:n muuttamisesta.....	26
2 Voimaantulo.....	27
3 Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	27
LAKIEHDOTUKSET.....	28
LAGFÖRSLAG	36
ASETUSLUONNOKSET	45

Hallituksen esitys Eduskunnalle tuomareiden nimittämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi määräaikaisten tuomareiden nimittämistä koskevia säännöksiä.

Nykyisin korkein oikeus nimittää määräaikaisen tuomarin hovioikeuteen ja kärjäoikeuteen vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi. Korkein hallinto-oikeus nimittää vastaavaksi määräajaksi tuomarin hallinto-oikeuteen, vakuutusoikeuteen ja markkinaoikeuteen. Ehdotuksen mukaan ylimmillä tuomioistuimilla olisi nimitystoimivalta vain, jos nimitys tehtäisiin vuotta pidemmäksi määräajaksi. Ylimmät tuomioistuimet nimittäisivät edelleen näiden tuomioistuinten päällikkötuomarit määräajaksi sen kestosta riippumatta.

Enintään vuoden määräajaksi tuomarin nimittäisi hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, vakuutusoikeudessa ja markkinaoikeudessa täysistunnon tai vastaavan monijäsenisen toimielimen asemesta asianomaisen tuomioistuimen päällikkötuomari.

Kärjäoikeuslakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset osaston johtajana toimivan kärjätuomarin ja hallinto-oikeuslakiin jaoston puheenjohtajana toimivan hallinto-oikeustuomarin tehtävään määräämisestä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi eräitä hallinto-oikeuden, vakuutusoikeuden ja markkinaoikeuden kokoonpanoa koskevia muutoksia näitä tuomioistuimia koskeviin lakeihin. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi tuomareiden nimittämisestä annetun lain säännöksiä siitä, missä kokoonpanossa tuomioistuin antaa lausunnon tuomarivalintalautakunnalle tuomarin nimittämistä koskevassa asiassa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Määräaikaisten tuomareiden nimittäminen

Lainsäädäntö ja käytäntö

Perustuslain 102 §:n mukaan tasavallan presidentti nimittää vakinaiset tuomarit. Nimitysmenettelystä säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000). Nimityspäätös tehdään valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta. Tuomarinvalintalautakunta valmistelee viran täyttämistä ja tekee siitä perustellun esityksen valtioneuvostolle tasavallan presidentille esittelemistä varten. Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tuomarin viroista tällaisen esityksen tekee kuitenkin tuomioistuin itse. Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentit nimitetään ilman tällaista esitystä.

Tuomarinvalintalautakunta pyytää ennen nimitysesityksen tekemistä lausunnon viran hakijoista siltä tuomioistuimelta, joka on julistanut viran haettavaksi. Jos täytettävänä on kärjäjätuomarin virka, lausunto pyydetään viran haettavaksi julistaneen hovioikeuden lisäksi myös asianomaiselta kärjäjäoikeudelta. Lautakunta voi hankkia hakijoista muitakin lausuntoja ja selvityksiä.

Tuomarinvalintalautakunta on riippumaton toimielin, jonka valtioneuvosto asettaa viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnassa on eri tuomioistuimien ja tuomariryhmien, asianajajien sekä syyttäjien ja oikeustieteellisen tutkimuksen edustus.

Tuomariksi voidaan nimittää oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtävälleen sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet (tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §). Lain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin päällikkötuomarin virkoihin sekä hovioikeuden ja vakuutusosaston laamannin virkaan nimitettävältä edellytetään lisäksi johtamistaitoa.

Tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa on säännökset myös määräaikaisten tuomareiden nimittämisestä. Lain 15 §:n mukaan vakinaisen tuomarin ollessa ilman viran hoitajaa taikka tuomarin ollessa estyneenä tai vuosilomalla voidaan virkaa hoitamaan nimittää tuomari määräajaksi. Tuomari voidaan nimittää määräajaksi myös, milloin se on käsiteltävien asioiden lukumäärän tai muusta erityisestä syystä tarpeen. Pykälän 3 momentin mukaan määräajaisesti nimitetyn tuomarin kelpoisuudesta, virassapysymisoikeudesta sekä palkkauksen perusteista on voimassa, mitä vastaavasta vakinaisesta tuomarista on säädetty.

Määräaikaisen tuomarin nimitysmenettely poikkeaa kuitenkin siitä, mitä on säädetty vakinaisen tuomarin nimittämisestä. Ensinnäkin tasavallan presidentti nimittää määräajaksi vain ylimpien tuomioistuinten tuomarit. Päällikkötuomareita lukuun ottamatta muiden tuomareiden osalta nimitystoimivalta määräytyy sen mukaan, kuinka pitkäksi

määräajaksi nimitys tehdään (18 §). Jos nimitys tehdään vuodeksi tai sitä pidemmäksi ajaksi, nimityksestä päättää korkein oikeus hovioikeuden laamannin ja hovioikeuden-neuvoksen ja kärjätuomarin osalta. Sama koskee maa-oikeusinsinöörin nimittämistä kärjäoikeuteen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vastaavaksi määräajaksi tuomarin hallinto-oikeuteen, vakuutus-oikeuteen ja markkinaoikeuteen. Nimitys tehdään sen tuomioistuimen esityksestä, jossa määräajaksi täytettävä virka on. Tuomarinvalintalautakunta ei osallistu tuomarin viran täyttämiseen määräajaksi.

Jos edellä tarkoitettu virka täytetään vuotta lyhyemmäksi ajaksi, nimitystoimivalta on asianomaisella tuomioistuimella itsellään. Nimitystoimivalta jakaantuu tällöin monijäsenisessä tuomioistuimessa siten, että tuomioistuimen päällikkötuomarilla on oikeus nimittää tuomari enintään kahdeksi kuukaudeksi. Kahta kuukautta pidemmäksi määräajaksi tuomarin nimittää puolestaan kunkin tuomioistuimen täysistunto tai sitä vastaava monijäseninen toimielin (vakuutus-oikeuden hallintoistunto). Monijäsenisillä tuomioistuimilla tarkoitetaan tässä hovioikeutta, hallinto-oikeutta, vakuutus-oikeutta ja markkinaoikeutta.

Kärjäoikeudessa päätösvalta hallintoasioissa on yksinomaan kärjäoikeuden laamannilla. Siten laamannilla on toimivalta myös kärjätuomarin ja maa-oikeusinsinöörin virkaa määräaikaaisesti täytettäessä aina silloin, kun määräaikaisuus ei ole niin pitkä, että toimivalta on korkeimmalla oikeudella.

Ehdotus ja sen syyt

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomareiden nimittämisestä annettua lakia siten, että se tuomioistuin, jossa määräaikaaisesti täytettävä virka on, tekisi tuomarin virkaa koskevan nimityspäätöksen aina, kun virka täytetään enintään vuodeksi. Näin asianomaisella tuomioistuimella olisi toimivalta vielä silloin, kun virka täytetään kokonaiseksi vuodeksi. Nykyisin nimitystoimivalta on tällöin korkeimmalla oikeudella tai korkeimmalla hallinto-oikeudella.

Muutosehdotuksen keskeisenä tavoitteena on keventää määräaikaisten tuomareiden nimitysmenettelyä. Tuomioistuinten henkilöresursseista, muun muassa määräaikaisten tuomarien palkkaamisesta sovitaan syksyisin tuomioistuinten ja oikeusministeriön välisissä tulosneuvotteluissa seuraavaa kalenterivuotta varten. Tulosneuvottelujen jälkeen tuomioistuimet julistavat niille osoitetut määräaikaisten tuomarin virat haettaviksi, valmistelevat virkahakemukset saatuaan nimitysasian ja tekevät asianomaiselle ylimmälle tuomioistuimelle nimitysesityksen. Käytettävissä olevan ajan vuoksi nimitysmenettelyn eri vaiheet joudutaan tekemään varsin kiireellisesti. Tiukka nimitysaikataulu on omiaan vaikeuttamaan myös tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisten pätevien lakimiesten rekrytoitumista tuomarin uralle, koska kiireisissä tilanteissa määräaikaisten tuomarin valinta helposti kohdistuu jo valmiiksi tuomioistuinlaitoksen palveluksessa työskenteleviin henkilöihin. Tilannetta helpottaisi se, jos tuomioistuin voisi nykyistä laajemmin itse täyttää määräaikaisten tuomarinvirkojaan. Muutenkin sopivana tuomioistuimen itsensä tekemille nimityksille voidaan pitää kokonaisen vuoden määräaika. Nimitystoimivallan laajentaminen vähentäisi myös ylimpien tuomioistuinten hallinnollisten tehtävien määrää ja ne voisivat entistä enemmän keskittyä lainkäyttötoimintaan.

Ylimpien tuomioistuinten nimitystoimivallalla on kuitenkin merkitystä nimityskontrollin takia. Päätöksessään pidemmistä määräaikaista nimityksistä korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat valvoa, että nimitysesityksissä hakijoita on arvioitu asianmukaisesti ja että esitys perustuu objektiivisiin ja hyväksyttäviin perusteisiin. Määräaikaissa tuomarintehtävässä saatu kokemus on merkittävä ansio vakinaisia tuomarinvirkoja täytettäessä, joten nimitysperusteiden noudattaminen on tästäkin syystä hyvin tärkeää. Kun alempien tuomioistuinten omaa nimitystoimivaltaa näin laajennetaan, on haku- ja nimitysmenettelyn läpinäkyvyys ja nimityspäätöksen perusteleminen entistä tärkeämpää.

Toinen määräaikaisten virkojen nimitysmenettelyä koskeva muutosehdotus on se, että monijäsenisissä tuomioistuimissa eli hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa ja markkinaoikeudessa tuomioistuimelle kuuluva nimitystoimivalta olisi yksinomaan päällikkötuomarilla. Täysistunnolla tai muulla vastaavan monijäsenisellä kokoonpanolla ei olisi siten enää nimitysvaltaa. Päällikkötuomareita ovat hovioikeudessa sen presidentti sekä hallinto-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa ja markkinaoikeudessa ylituomari. Muutosehdotus koskisi kaikkia kyseisille tuomioistuimille kuuluvia määräaikaista tuomarin nimityksiä.

Tarkoitus on lisäksi se, että esittelijänä tai valmistelijana toimivan hovioikeuden viskaalin, hallinto-oikeuden hallinto-oikeussihteerin, vakuutus-oikeuden vakuutus-oikeussihteerin ja markkinaoikeuden markkinaoikeussihteerin nimittäisi päällikkötuomari täysistunnon tai sitä vastaavan toimielimen asemesta. Muutos edellyttää vakuutus-oikeuden osalta vakuutus-oikeuslain muuttamista. Muiden monijäsenisten tuomioistuinten osalta nimitämistoimivallasta on säädetty asetuksessa. Markkinaoikeuslaissa on tästä nimenomainen asetuksenantovaltuussäännös.

Näitä tuomioistuimia koskevia asetuksia tultaisiin lisäksi muuttamaan siten, että kaikissa muissakin tuomioistuimen hallintoasioissa, vakinaisen tuomarin nimittämistä koskevia lausuntoasioita lukuun ottamatta, ratkaisuvallta olisi yksin päällikkötuomarilla. Lausunnon antamista lainsäädäntöasioissa ja lainsäädäntöaloitteiden tekemistä koskevissa asioissa päällikkötuomari voisi edelleen siirtää asian täysistunnon ratkaistavaksi.

Täysistuntoa voidaan pitää kokoonpanoltaan liian laajana käsittelemään nimitys- ja muita hallintoasioita. Esimerkiksi suurimmissa hovioikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa on useita kymmeniä vakinaisia tuomareita ja siten täysistuntoon osallistuvien jäsenten määrä voi olla huomattava. Täysistunto kovin laajana päätöksentekuelimenä ei takaa välttämättä parhaimmalla tavalla nimitys- ja muun hallintoasian tehokasta ja monipuolista valmistelua sekä käsittelyä. Huomattava on, että päällikkötuomareilla on lain mukaan vastuu tuomioistuimen toiminnan tuloksellisuudesta, mikä myös puoltaa ehdotettua monijäsenisten tuomioistuinten päällikkötuomarien nimitystoimivallan laajentamista. Käräjäoikeuksien laamaneillahan on jo ennestään sellainen toimivalta, jota nyt ehdotetaan esimerkiksi hovioikeuksien presidenteille. Muut kuin lyhytaikaista tuomarin nimitystä koskevat asiat olisi käsiteltävä valmistelevasti tuomioistuimen johtoryhmässä, mikä osaltaan edistää hakijoiden ansioiden monipuolista vertailua. Hallintolain säännöksistä johtuu, että nimityspäätös on yleensä perusteltava.

1.2 Johtamistehtävät käräjäoikeudessa ja hallinto-oikeudessa

Lainsäädäntö ja käytäntö

Käräjäoikeuslain 18 a §:n mukaan käräjäoikeudessa voi olla toimintayksikköinä osastoja. Osaston perustamisesta määrätään työjärjestyksessä. Jos osasto perustetaan kielellisin perustein, siitä päättää kuitenkin oikeusministeriö. Osastoja on perustettu etenkin suurimpiin käräjäoikeuksiin. Käräjäoikeudet on voitu jakaa osastoihin esimerkiksi käsiteltävien asioiden laadun mukaan. Käräjäoikeusuudistuksen jälkeen käräjäoikeuksien yksikkökoon kasvaessa osastojakoa tullaan käyttämään entistä enemmän.

Käräjäoikeuslaissa tai käräjäoikeusasetuksessa ei ole säädetty mitään käräjäoikeuden osaston johtamisesta, vaan tämä on jäänyt täysin työjärjestyksen määräysten varaan. Käytännössä käräjäoikeuden laamanni on määrännyt jonkun käräjäoikeuden vakinaisista käräjätuomareista suostumuksensa mukaan määräajaksi toimimaan osaston johtajana. Osaston johtajana toimivan käräjätuomarin tehtävänä on lähinnä vastata lainkäyttötyön sujuvuudesta osastolla.

Hallinto-oikeuksissa tilanne on ollut samantapainen kuin käräjäoikeuksissa. Hallinto-oikeuslain 13 §:n mukaan hallinto-oikeus voi toimia jaostoihin jakaantuneena siten kuin työjärjestyksessä tarkemmin määrätään. Myöskään hallinto-oikeuslaissa tai hallinto-oikeusasetuksessa ei ole säädetty mitään jaoston johtamisesta. Hallinto-oikeuslain 16 §:n 2 momentissa on vain säännös hallinto-oikeuden jaoston puheenjohtajan oikeudesta siirtää lainkäyttöasia vahvennetun jaoston käsiteltäväksi.

Kaikki hallinto-oikeudet yhtä lukuun ottamatta (Rovaniemen hallinto-oikeus) toimivat nykyisin jaostoihin jakaantuneena. Jaostojako perustuu käsiteltäviin asiaryhmiin.

Hallinto-oikeuksissakin ylituomari määrää jaoston puheenjohtajan tehtävään määräajaksi jonkun hallinto-oikeuden hallinto-oikeustuomareista.

Ehdotus ja sen syyt

Käräjäoikeuden osaston johtajan ja hallinto-oikeuden jaoston puheenjohtajan tehtävät ovat hyvin tärkeitä näiden tuomioistuinten lainkäyttötoiminnan tuloksellisuuden kannalta. Järjestelmä, jossa käräjäoikeuden laamanni tai vastaavasti hallinto-oikeuden ylituomari on tehnyt tätä tehtävää koskevan henkilövalinnan, on osoittautunut käytännössä joustavaksi ja toimivaksi. Kysymyksessä on johtamistehtävä eikä erityinen tuomioistuimen johtamisvirka. Tehtävään voidaan ehdotuksen mukaan valita asianomaisen tuomioistuimen vakinainen tuomari, jolla on siten tuomarina perustuslain 103 §:ssä turvattu virassapysymisoikeus. Tätä asemaa ei horjuta se, että johtamistehtävä sinänsä on määraikainen.

Asian valmistelussa on ollut esillä se vaihtoehto, että määräyksen käräjäoikeuden osaston johtajan tehtävään antaisi korkein oikeus ja vastaavasti määräyksen hallinto-oikeuden jaoston puheenjohtajan tehtävään korkein hallinto-oikeus. Tämä saattaisi lisätä jonkin verran nimityksen avoimuutta ja hyväksyttävyyttä. Käytännössä päällikkötuoma-

rin asema olisi tällöinkin vahva, koska määräys tehtäisiin hänen esityksestään. Osaston johtajan ja jaoston puheenjohtajan tehtävät ovat lähinnä työnjohdollisia. Voidaan olettaa, että juuri päällikkötuomarilla on asemansa ja kokemuksensa perusteella hyvät edellytykset arvioida tehtävästä kiinnostuneiden tuomareiden johtamistaitoa ja kykyä selvittää johtamistehtävistä. Tämän vuoksi esityksessä on päädytty siihen, että nykykäytännön mukaisesti päällikkötuomari antaisi määräyksen osaston johtajan tai jaoston puheenjohtajan tehtävään. Lakiin tulisi selkeyden vuoksi ottaa kuitenkin nimenomaiset säännökset osaston johtajan ja jaoston puheenjohtajan tehtävistä, tehtävän kelpoisuusehdoista, tehtävään määräämisestä sekä määräyksen peruuttamisesta samoin kuin toimikauden pituudesta. Osaston johtajalle ja jaoston puheenjohtajalle tästä tehtävästä maksettavasta palkkauslisästä sovittaisiin edelleenkin virkaehtosopimuksessa.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että hovioikeudessa ja vakuutus oikeudessa sinänsä samankaltaisesta osaston johtamistehtävästä on säädetty toisella tavalla. Hovioikeudessa osastoa johtaa hovioikeudenlaamanni ja vakuutus oikeudessa vakuutus oikeuden laamanni. Kyseessä on vakinainen tuomarinvirka, johon nimitetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädettyssä järjestyksessä. Viranhakumenettely on siis avoin. Laamanniksi nimitettävältä edellytetään mainitun lain 11 §:n mukaan samoin kuin päällikkötuomareilta myös johtamistaitoa.

Tämän esityksen tarkoituksena ei ole sinänsä täysin yhdenmukaistaa eri tuomioistuinten johtamistehtäviä koskevaa sääntelyä eikä tässä yhteydessä ole tarpeen puuttua hovioikeudenlaamannin tai vakuutus oikeuden laamannin lakisääteiseen asemaan.

1.3 Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä tapauksissa

Hallinto-oikeuslain 15 §:n mukaan hallinto-oikeudessa voi olla vahvennettu istunto, joka on päätösvaltainen vähintään viisijäsenisenä. Kun asiantuntijajäsen lain mukaan osallistuu lainkäyttöasian käsittelyyn, hän osallistuu vastaavasti myös käsittelyyn vahvennetussa istunnossa (1 momentti). Vahvennetun istunnon kokoonpanosta määrätään tarkemmin työjärjestyksessä (2 momentti).

Lain 16 §:n 2 momentin mukaan lainkäyttöasia voidaan siirtää vahvennetun istunnon käsiteltäväksi, jos se on tarpeen lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Hallinto-oikeuksien vahvennettua istuntoa koskeva sääntely on nykyisin siis osittain laissa ja osittain hallinto-oikeuksien työjärjestyksissä. Eri hallinto-oikeuksien työjärjestyksien vahvennettua istuntoa koskevat määräykset puolestaan eroavat selvästi toisistaan. Tämä johtuu muun muassa siitä, että aikanaan kaikissa hallinto-oikeuksissa jaostot eivät olleet viisijäsenisiä, joten vahvennettu istunto oli koottava muulla tavoin kuin koko jaoston kokoonpanona. Nykyään kuitenkin kaikissa niissä hallinto-oikeuksissa, joissa jaostoja on, jaostoissa on vähintään viisi tuomaria.

Tuomioistuimen kokoonpano on asia, josta tulisi säätää yksinomaan laissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vahvennettuja kokoonpanoja koskevat säännökset otetaan kokonaisuudessaan lakiin. Tämän lisäksi ehdotetaan, että vahvennettujen istuntojen käytöstä

luovuttaisiin ja ne korvattaisiin koko jaoston istunnoilla. Tällaisessa istunnossa kokoonpanoon kuuluisivat kaikki ne tuomioistuimen jäsenet, jotka ovat sijoitettuna kyseiseen jaostoon, kun asia määrättiin käsiteltäväksi mainitunlaisessa kokoonpanossa. Vain päätösvaltaisuuden riittävästä jäsenten vähimmäismäärästä säädettäisiin laissa. Sääntely saatettaisiin vastaamaan näin korkeinta hallinto-oikeutta koskevaa sääntelyä.

Hallinto-oikeuslain 12 §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeus on pääsäännön mukaan toimivaltainen kolmijäsenisenä. Pykälän 2 momentissa on säädetty siitä, miten kolmijäseninen kokoonpano muodostetaan vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaisissa ja lain 7 a §:n mukaisissa asioissa, joihin osallistuu asiantuntijajäsen. Edellä mainittu asia voidaan 12 §:n 2 momentin mukaan ratkaista myös lainkohdassa tarkoitettussa nelijäsenisessä kokoonpanossa, jos ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää.

Käytäntö on osoittanut, että nelijäseninenkin kokoonpano voi olla liian suppea laajoissa vesi- ja ympäristönsuojeluasioissa, joissa luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä tarvitaan heidän erilaisten osaamisalueidensa vuoksi useampia. Tällaisissa tapauksissa on joskus turvaututtu vahvennetun jaoston kokoonpanoon. Nyt ehdotettu vahvennetun jaoston korvaava koko jaoston istunto ei ole välttämättä sovelias kokoonpano tällaisissa useanlaista erityisasiantuntemusta vaativissa asioissa, koska asiantuntijat saattavat olla kaikkien jaostojen yhteisiä. Koko jaoston istunto saattaa lisäksi olla turhan laaja kokoonpano. Tämän vuoksi ehdotetaan 12 §:n 2 momenttia täydennettäväksi niin, että laajaa ja monipuolista erityisasiantuntemusta vaativat asiat voidaan käsitellä sellaisessa kokoonpanossa, jossa yhtäältä on riittävä määrä luonnontieteen ja tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja jossa toisaalta kokoonpanossa on mukana vähintään puolet lainoppineita jäseniä.

1.4 Tuomioistuimen lausunnon antaminen tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa

Tuomareiden nimittämisestä annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan tuomarinvalintalautakunnan on pyydettävä ennen nimitysesityksen tekemistä lausunto hakijoista siltä tuomioistuimelta, joka on julistanut viran haettavaksi, ja kärjäjätuomarin viran hakijoista lisäksi siltä kärjätuomari-oikeudelta, jossa virka on haettavana.

Lain 10 §:ssä on säännökset siitä, missä kokoonpanossa tuomioistuin antaa lausuntonsa. Näihin kokoonpanoihin ehdotetaan tehtäväksi tässä esityksessä osin periaatteellisista ja osin käytännöllisistä syistä eräitä muutoksia.

Hovioikeus antaa lausuntonsa tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti, hovioikeudenlaamannit ja kaksi täysistunnon vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Ehdotuksen mukaan täysistunnon valitsemista jäsenistä luovuttaisiin. Hovioikeuden näkemys hakijoista on riittävän monipuolinen, kun kokoonpanossa on presidentin lisäksi kaikki laamannit. Huomattava myös on, että tällaisten jäsenten suhteellinen osuus kaikista lausunnon antamiseen osallistuvista vaihtelee merkittävästi hovioikeuden koon ja siten hovioikeuden laamannien lukumäärän mukaan, mitä ei voida pitää täysin asianmukaisena. Lausuntoon antamiseen osallistuvat hovioikeudenneuvokset saattavat kokea myös kollegojensa arvioinnin kiusalliseksi teh-

täväksi. Päätösvaltaisuuden turvaamiseksi ehdotetaan toisaalta, että jos laamanni on estynyt, hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos osallistuisi lausunnon antamiseen.

Hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa lausunnon antaa johtoryhmä, jonka kokoonpanosta voidaan antaa määräyksiä työjärjestyksessä. Asianmukaisena ei voida pitää sitä, että tuomioistuimen kokoonpano tuomarin nimitystä koskevassa lausuntoasiassa määräytyisi osaksikaan työjärjestyksen perusteella. Siksi esityksessä ehdotetaan muutoksia siihen, missä kokoonpanossa lausunto annetaan mainituissa tuomioistuimissa. Vakuutus-oikeudessa ehdotetaan puolestaan siirryttäväksi samanlaiseen lausuntokokoonpanoon kuin hovioikeuden osalta ehdotetaan. Käräjäoikeuksissa lausunnon antaa käräjäoikeuden laamanni, mutta hänen on kuultava käräjäoikeuden tuomareita. Vuoden 2010 alusta voimaan tulleen käräjäoikeusuudistuksen vuoksi lakiin ehdotetaan eräitä tarkistuksia tuomareiden kuulemisvelvollisuuteen.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotetut muutokset jossakin määrin nopeuttavat määräaikaisten tuomareiden nimittämismenettelyä ja vähentävät siitä tuomioistuimille aiheutuvaa työmäärää. Tämän seurauksena tuomarien työaikaa vapautuu varsinaisten lainkäyttötehtävien hoitamiseen.

Uudistukset selkeyttävät ja keventävät tuomioistuinten hallintoa ja parantavat näin ollen tuomioistuinten johtamisedellytyksiä.

3 Asian valmistelu

Tämä esitys on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä. Siinä on ollut laaja tuomioistuinten edustus.

Ehdotus johtamistehtäviä hoitavan tuomarin tehtävistä ja hänen valitsemisestaan perustuu osaksi oikeusministeriön asettaman työryhmän mietintöön vuodelta 2003 (Tuomarin palkankorotuksen ja lisäpalkkioiden kohdentaminen. Työryhmämietintö 2003:13).

4 Riippuvuus muista esityksistä

Oikeusministeriön asettama vakuutus-oikeuden kehittämistyöryhmä on antanut mietintönsä 20 päivänä elokuuta 2009 (Vakuutus-oikeuden toiminnan kehittäminen. Työryhmämietintö 2009:10). Mietinnössä ehdotetaan muun muassa vakuutus-oikeuden hallintoistunnon kokoonpanon keventämistä siten, että kokoonpanoon kuuluisivat vakuutus-oikeuden ylituomarin ja laamannien lisäksi vain 13 virkaiässä vanhinta vakuutustuomaria. Tämän esityksen mukaan vakuutus-oikeuden hallintoistunto lakkautettaisiin vakuutus-oikeuden päätöksentekokokoonpanona.

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys 190/2009 vp, jossa ehdotetaan uudistettavaksi markkinaoikeuden täysistuntoa koskevia säännöksiä. Esitykseen

sisältyvän markkinaoikeuslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen mukaan markkinaoikeudessa on täysistunto lainkäyttöasioita ja hallintoasioita varten (11 §). Nykyisin markkinaoikeudessa täysistunto käsittelee vain hallintoasioita. Lakiehdotuksen 12 § koskee täysistunnon päätösvaltaisuutta. Nyt esitettävä ehdotus merkitsee sitä, että toisin kuin hallituksen esityksessä 190/2009 esitetään, markkinaoikeuden täysistunnossa ei käsiteltäisi enää hallintoasioita.

Oikeusministeriö on asettanut kesäkuussa 2009 työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien riita-asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen. Työryhmän määräaika päättyy 28 päivänä helmikuuta 2010. Teollis- ja tekijänoikeuksien keskittäminen markkinaoikeuteen laajentaa merkittävästi markkinaoikeuden lainkäyttötehtäviä. Uudistusta valmisteltaessa on siten otettava kantaa myös lainkäytön organisaatioon markkinaoikeudessa, muun muassa jaostoihin jakautumiseen. Tämän vuoksi tämän esityksen yhteydessä ei ole otettu valmisteltavaksi markkinaoikeuden lainkäytön johtamistehtävien sääntelyä, vaikka markkinaoikeus voisi jo nyt toimia hallinto-oikeuden tavoin jaostoihin jakaantuneena, jos työjärjestyksessä niin määrättäisiin. Asia voidaan tältä osin valmistella mainitun uudistusesityksen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta

10 §. Pykälässä on säännökset tuomioistuimen lausunnon antamisesta tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa. Pykälän *1 momentin 1 kohtaa* ehdotetaan muutettavaksi siten, että hovioikeus antaisi lausuntonsa kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti sekä hovioikeudenlaamannit. Täysistunto ei siis enää valitsisi jäseniä osallistumaan lausunnon antamiseen.

Edelleen ehdotetaan, että hovioikeudenlaamannin ollessa estyneenä lausunnon antamiseen osallistuisi laamannin sijaisena toimiva hovioikeudenneuvos.

Momentin *2 kohdan* mukaan hallinto-oikeuden lausuntoa ei enää antaisi johtoryhmä, vaan kokoonpano, johon kuuluisivat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat, mikäli hallinto-oikeus on jakaantunut jaostoihin. Jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoihin, ylituomari antaisi lausuntonsa hallinto-oikeustuomareita kuultuaan.

Tässä esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi vakuutusoikeuden hallintoistunnosta, joka antaa nykyisin lausunnon. Momentin *3 kohdan* mukaan vakuutusoikeus antaisi lausuntonsa kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja vakuutusoikeuden laamannit.

Käräjäoikeuksissa lausunnon antaa nykyisin laamanni kärjätuomareita tai johtoryhmää kuultuaan. Ehdotuksen mukaan laamannin olisi kuultava aina johtoryhmää, jos sellainen on asetettu. Käräjäoikeusuudistuksen vuoksi suurimmassa osassa käräjäoikeuksia tulee olemaan johtoryhmä. Jos johtoryhmää ei ole, laamannin on kuultava sopivaksi katsomallaan tavalla kärjätuomareita. Kuulemisvelvollisuus kohdistuisi vakinaisiin kärjätuomareihin.

Markkinaoikeudessa lausunnon antaa johtoryhmä. Johtoryhmään kuuluu hallintopäällikkönä toimiva virkamies ja työjärjestyksessä määrättyä muuta henkilökuntaa. Ehdotuksen mukaan markkinaoikeuden ylituomari antaisi lausunnon markkinaoikeuden vakinaisia tuomareita kuultuaan.

16 §. Pykälässä on säännökset määräaikaisen tuomarin tehtävän julistamisesta haettavaksi. Hakumenettelyn avoimuuden lisäämiseksi olisi *1 momentin* mukaan kaikki vähintään kuuden kuukauden mittaiset määräaikaiset tuomarin virat julistettava haettavaksi. Nykyisin haettavaksi on julistettava virka, joka täytetään vähintään vuodeksi. Selvää on, että lyhyemmäksikin aikaa täytettävistä viroista on syytä ilmoittaa tarkoitukseen soveltuvalla tavalla.

18 §. Pykälässä säännellään määräaikaisten tuomareiden nimittämistoimivallan jakoa. Voimassa olevan lain mukaan ylimmät tuomioistuimet nimittävät pykälässä tarkoitettujen tuomarit vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että enintään vuoden määräajaksi nimityksestä päättäisi se tuomioistuin, jossa tuomarin virka on. Vuotta pidempiin määräaikaisiin tuomarinvirkoihin nimityksen tekisi joko korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus sen mukaan, miten nimitystoimivalta on ylimpien tuomioistuinten kesken jaettu. Ero nykyiseen on siis se, että vuoden määräaikaisesta nimityksestä tulisi päättämään se tuomioistuin, jossa virka on, kun nyt tässä tapauksessa toimivalta on korkeimmalla oikeudella tai korkeimmalla hallinto-oikeudella.

Määräaika on edelleenkin ylimpien oikeuksien omaksuman yhdenmukaisen tulkinnan mukaan sidoksissa tiettyyn virkaan eikä tiettyyn henkilöön. Nimitystoimivalta on siis ylimmillä tuomioistuimilla silloin, kun saman viran hoitamisen määräaikaisuus kestää kerrallaan enemmän kuin vuoden tai kun saman viran määräaikaista hoitamista koskevien nimitysten yhteenlaskettu aika muodostuu vuotta pidemmäksi ajaksi. Sitä vastoin silloin, kun sama henkilö on nimitetty määräaikaisesti hoitamaan eri virkoja yhteenlaskettuna vuotta pidemmäksi ajaksi, nimitysvalta ei siirry. Jos nimitysvalta on näin siirtynyt, se kuuluu ylimmälle tuomioistuimelle, vaikka saman viran hoitamista koskeva nimityspäätös tehdään tämän jälkeen lyhyemmäksikin määräajaksi.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin myös siitä, että esityksen tuomarin määräaikaisesta nimittämisestä vuotta pidemmäksi ajaksi tekisi ylimmälle tuomioistuimelle aina sen tuomioistuimen päällikkötuomari, jossa määräajaksi täytettävä virka on.

Pykälän *2 momentissa* on säännökset nimitystoimivallan jakautumisesta siinä tuomioistuimessa, jossa virka on täytettävänä. Nimitystoimivalta olisi ehdotuksen mukaan aina päällikkötuomarilla. Tämän ehdotuksen vuoksi on tehtävä tarkistuksia eri tuomioistuimia koskeviin lakeihin ja asetuksiin. Käräjäoikeuksissa nimitystoimivalta on jo nykyisen lainsäädännön mukaan päällikkötuomarilla eli käräjäoikeuden laamannilla.

19 §. Pykälässä on säännökset määräaikaisen tuomarin velvollisuudesta esittää valtion virkamieslainsäädännössä tarkoitettu ilmoitus sidonnaisuuksistaan. Nyt tällainen ilmoitus on annettava, jos nimitys tehdään vuodeksi tai sitä pidemmäksi ajaksi. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ainoastaan vuotta pidemmäksi määräajaksi nimittetyt tuomarin on tehtävä tällainen ilmoitus. Edellä 18 §:n kohdalla esitetyin tavoin ilmoitus sidonnaisuuksista olisi tehtävä myös silloin, kun saman viran määräaikaista hoitamista koskevien nimitysten yhteenlaskettu aika muodostuu vuotta pidemmäksi ajaksi. Ehdotettu muutos on siis yhteydessä 18 §:ssä ehdotettuun tuomioistuimen nimittämis-toimivallaan laajennukseen. Valtion virkamieslainsäädännössä tarkoitettu ilmoitus tuomarin sidonnaisuuksistaan tulisi tehtäväksi näin ollen vain silloin, kun nimityksen tekee korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus.

1.2 Laki hovioikeuslain muuttamisesta

8 §. Pykälän *3 momentissa* on säännökset hovioikeuden täysistunnon kokoonpanosta. Määräaikainen tuomari kuuluu nykyisin kokoonpanoon vain, jos hänet on nimetty vähintään vuodeksi. Täysistuntoon voi siis osallistua vain korkeimman oikeuden määräajaksi nimittämä tuomari. Nimitystoimivaltaa koskevien muutosten vuoksi ehdotetaan, että määräajaksi nimitetty hovioikeudenneuvos kuuluisi kokoonpanoon vain, jos hänet

on nimitetty vuotta pidemmäksi määräajaksi. Samalla lainkohtaa ehdotetaan selvyuden vuoksi tarkistettavaksi siten, että se ei koske määräajaksi nimitettyä hovioikeuden presidenttiä tai hovioikeudenlaamannia.

1.3 Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta

12 §. Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi yleisperusteluissa mainituista syistä säännökset mahdollisuudesta käsitellä asia hallinto-oikeudessa nelijäsenistä laajemmassa kokoonpanossa. Muutos koskee vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyä. Käytännössä ehdotettu erityiskokoonpano voi tulla kysymykseen lähinnä laajoissa vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa niissä tarvittavan monipuolisen erityisasiantuntemuksen vuoksi. Erityiskokoonpano määrättäisiinkin nimenomaan sen perusteella, kuinka monta luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyttä jäsentä asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen tarvitaan. Lainkohdassa edellytetään, että tällaiseen nelijäsenistä useampijäseniseen kokoonpanoon kuuluu aina asian laadun edellyttämä määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Työjärjestyksessä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, miten kokoonpano määräytyy.

13 a §. Pykälässä säädettäisiin hallinto-oikeuden jaoston puheenjohtajan tehtävään määräämisestä ja määräyksen peruuttamisesta sekä kelpoisuusehdoista tähän tehtävään.

Pykälän *1 momentin* mukaan hallinto-oikeuden ylituomari määräisi jaoston puheenjohtajan tehtävänsä enintään kolmen vuoden määräajaksi.

Kysymyksessä on tehtävä, joka voidaan julistaa vain niiden kyseisen hallinto-oikeuden vakinaisten hallinto-oikeustuomareiden haettavaksi, jotka ovat nimitettynä virkaan haakuajan päättyessä. Ratkaiseva on siis nimityksen ajankohta.

Tehtävään määrättävältä edellytettäisiin, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Johtamistehtävään soveltuvilla henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tarkoitettaisiin erityisesti kykyä toimia jaoston hallinnollisena esimiehenä ja hallinto-oikeuden johtoryhmän jäsenenä. Hänellä on oltava tehtävänsä vuoksi myös hyvät tuomarin taidot ja tuomarin ammattieettiset ominaisuudet.

Johtamistehtävästä saatu kokemus ei ole välttämätöntä, vaan johtamistaitoa voisi hankkia myös osallistumalla johtamiskoulutukseen, erilaisiin koulutus- ja kehittämishankkeisiin sekä yhteistoimintaelinten työskentelyyn samoin kuin osoittamalla kiinnostusta lainkäyttöön ja tuomioistuimen toiminnan kehittämiseen.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan määräys jaoston puheenjohtajaksi voitaisiin painavasta syystä peruuttaa. Tällainen tilanne voisi olla käsillä erityisesti silloin, kun tehtävään määrätty sitä pyytää. Peruuttaminen saattaa tulla kysymykseen myös, jos osoittautuu, että jaoston puheenjohtaja ei kykene johtamistehtävää asianmukaisesti hoitamaan.

Tehtävään määräämisestä on hallintolain 45 §:n mukaisesti tehtävä perusteltu päätös. Tämä osaltaan turvaa valintamenettelyn läpinäkyvyyttä ja tasapuolisuutta. Päätöksenteo vaatii huolellisen valmistelun, joka saattaa edellyttää henkilökunnan kuulemista.

13 b §. Pykälän *1 momentin* mukaan puheenjohtaja johtaisi jaoston työskentelyä. Erityisesti hänen tulisi huolehtia työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Lisäksi puheenjohtajan pitäisi valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuissa.

Pykälän *2 momentissa* olisi säännös siitä, että tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja hoitaa ylituomarin tehtäviä tämän ollessa estyneenä. Säännös osoittaa samalla sen, että jaoston puheenjohtaja olisi jaostollaan lainkäyttöasioissa virkaiältään vanhin jäsen.

14 §. Pykälässä on säännökset hallinto-oikeuden täysistunnon kokoonpanosta. Sen *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylituomarin, vakinaisten hallinto-oikeustuomarien ja mahdollisen asiantuntijajäsenen lisäksi ainoastaan vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt hallinto-oikeustuomarit kuuluisivat täysistunnon kokoonpanoon. Näin ollen täysistunnon kokoonpanoon voisi kuulua vain korkeimman hallinto-oikeuden määräajaksi nimittämä hallinto-oikeustuomari.

15 §. Pykälässä säädettäisiin koko jaoston istunnon kokoonpanosta sekä päätösvaltaisuudesta. Tässä esityksessä vahvennetut istunnot ehdotetaan korvattaviksi koko jaoston istunnoilla.

Lainkohdan *1 momentin* mukaan koko jaoston istuntoon osallistuisivat puheenjohtajana ylituomari tai jaoston puheenjohtaja ja muina jäseninä ne virantoimituksessa olevat hallinto-oikeustuomarit, jotka olivat jaoston jäsenenä silloin, kun asia määrättiin käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuisi asiantuntijajäsen, tämä osallistuisi vastaavasti myös asian käsittelyyn koko jaoston istunnossa.

Ylituomari päättäisi osallistumisestaan koko jaoston istuntoon. Jos ylituomari ei siihen osallistu, kokoonpanon puheenjohtajana on jaoston puheenjohtaja.

Pykälän *2 momentissa* olisi säännökset koko jaoston kokoonpanon päätösvaltaisuudesta. Sen mukaan koko jaoston istunto olisi päätösvaltainen vähintään viisijäsenenä. Jos *1 momentin* mukaisesti määräytyvässä ratkaisukokoonpanossa olisi vähemmän kuin viisi jäsentä, asia olisi siirrettävä käsiteltäväksi täysistunnossa.

16 §. Edellä 15 §:n kohdalla ehdotetaan, että hallinto-oikeuksissa luovuttaisiin vahvennetuista istunnoista ja ne korvattaisiin koko jaoston istunnoilla. Tämän vuoksi pykälän *2 momenttiin* tulisi tehtäväksi tekninen muutos, jonka mukaan ylituomari tai jaoston puheenjohtaja päättäisi lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi koko jaoston istuntoon.

1.4 Laki käräjäoikeuslain muuttamisesta

18 d ja e §. Pykälissä säädettäisiin käräjäoikeuden osaston johtajan määräämismenettelystä, määräyksen peruuttamisesta sekä osaston johtajan tehtävään määrättävän kelpoisuusvaatimuksista samoin kuin osaston johtajan tehtävistä. Tältä osin voidaan viitata siihen, mitä hallinto-oikeuksien jaostojen puheenjohtajista on edellä lausuttu.

1.5 Laki vakuutuslainsäädännön muuttamisesta

14 §. Vakuutuslainsäädännössä on hallintoistunto, joka ratkaisee asetuksessa lueteltuja vakuutuslainsäädännön hallinto- ja talousasioita. Hallintoistunnon kokoonpanoon kuuluvat vakuutuslainsäädännön ylituomarin ja laamannien lisäksi vakuutuslainsäädännön vakinaiset tuomarit. Oikeusministeriön työryhmä on ehdottanut elokuussa 2009 antamassaan mietinnössä, että hallintoistuntoon osallistuisi vain 13 virkaiältään vanhinta jäsentä.

Vakuutuslainsäädännöstä annetun asetuksen 8 §:n mukaan hallintoistunnossa käsitellään lausunnon antaminen tuomarivalintalautakunnalle tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa sekä määräaikaisen tuomarin nimitystä koskeva asia samoin kuin kansliapäällikön sekä asessorin ja vakuutuslainsäädännön sihteerin nimittämistä koskeva asia.

Tuomareiden nimittämisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutuslainsäädännön lausunto annettaisiin kokoonpanossa, johon kuuluu ylituomarin lisäksi vakuutuslainsäädännön laamannit. Mainittua lakia muutettaisiin lisäksi niin, että nimitystoimivalta määräaikaisissa tuomarinimityksissä siirtyisi vakuutuslainsäädännön kokonaisuudessaan päällikkötuomarille eli vakuutuslainsäädännön ylituomarille. Muutenkin tarkoitus on, että vakuutuslainsäädännön ylituomarilla olisi päätösvalta kaikissa vakuutuslainsäädännön kuulumissa hallintoasioissa. Vakuutuslainsäädännön hallintoistunnosta tulisi siten luopua vakuutuslainsäädännön päätöksentekokokoonpanona.

Pykälässä säädettäisiinkin vain siitä, että hallintoasiat ratkaisee ylituomari. Ylituomari voisi kuitenkin siirtää lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä koskevan asian täysistunnon käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Päätöksentekoon osallistuisivat tällöin ne lääkärijäsenet ja sivutoimiset jäsenet, joiden toimialaan käsiteltävä asia kuuluu.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siitä, missä asioissa ylituomari voi siirtää hallintoasian muun virkamiehen ratkaistavaksi.

1.6 Laki markkinaoikeuslain 12 §:n muuttamisesta

12 §. Markkinaoikeuslain 12 §:n mukaan markkinaoikeudessa on nykyisin täysistunto mutta vain hallintoasioiden käsittelyä varten. Niin kuin yleisperustelujen jaksossa 4 todetaan, hallituksen esityksessä 190/2009 vp on esitetty, että markkinaoikeudessa olisi täysistunto myös lainkäyttöasioita varten.

Täysistunto nimittää markkinaoikeustuomarin kahta kuukautta pidemmäksi mutta vuotta lyhyemmäksi määräajaksi. Täysistunto nimittää myös markkinaoikeussihteerin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomareiden nimittämisestä annettua lakia siten, että myös markkinaoikeudessa sen tuomarin nimittäisi enintään vuoden määräajaksi päällikkötuomari. Yleisen linjan mukaisesti ylituomarilla olisi toimivalta päättää kaikista muistakin markkinaoikeudelle kuuluvista hallintoasioista. Tämän mukaan täysistunnon toimivalta hallintoasioissa tulisi poistaa. Pykälässä säädettäisiinkin vain siitä, että hallintoasiat ratkaisee markkinaoikeuden ylituomari. Ylituomari voisi kuitenkin siirtää lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä koskevan asian täysistunnon käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi.

Oikeusministeriön asetuksella säädettäisiin siitä, missä asioissa ylituomari voi siirtää hallintoasian muun virkamiehen ratkaistavaksi.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

3 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Uudistuksen johdosta on muutettava asianomaisia tuomioistuimia koskevia asetuksia. Luonnokset asetusten muuttamisesta ovat liitteenä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki

tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomareiden nimittämisestä 25 päivänä helmikuuta 2000 annetun lain (2000/205) 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisena kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti osittain muutettuna laeilla 1544/2001 ja 132/2003 sekä 18 § laeilla 1183/2000 ja 133/2003, seuraavasti:

10 §

Tuomioistuimen lausunnon antaminen

Tuomioistuimen lausunnon tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa:

- 1) hovioikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti ja hovioikeudenlaamannit sekä hovioikeudenlaamannin estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos;
- 2) hallinto-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat tai, jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoihin, ylituomari vakinaisia hallinto-oikeustuomareita kuultuaan;
- 3) vakuutusosasto kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja vakuutusosaston laamannit;
- 4) käräjäoikeudessa laamanni johtoryhmää tai, jos käräjäoikeudessa ei ole johtoryhmää, vakinaisia käräjätuomareita kuultuaan;
- 5) työtuomioistuimessa presidentti;
- 6) markkinaoikeudessa ylituomari markkinaoikeuden vakinaisia tuomareita kuultuaan.

16 §

Määräaikaisen tuomarin tehtävän julistaminen haettavaksi

Ennen määräaikaisen tuomarin nimittämistä on tehtävä julistettava tuomioistuimelta haettavaksi, jos nimitys tehdään vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen sekä käräjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin käräjäoikeuteen ja maa oikeusinsinöörin maa oikeutena toimivaan käräjäoikeuteen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin markkinaoikeuteen ja vakuutus oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutus oikeuteen.

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:

- 1) tuomarin hovioikeuteen hovioikeuden presidentti;
- 2) tuomarin ja maa oikeusinsinöörin käräjäoikeuteen käräjäoikeuden laamanni;
- 3) tuomarin hallinto-oikeuteen hallinto-oikeuden ylituomari;
- 4) tuomarin markkinaoikeuteen markkinaoikeuden ylituomari;
- 5) tuomarin vakuutus oikeuteen vakuutus oikeuden ylituomari.

19 §

Määräaikaisen tuomarin sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Määräajaksi nimitettävän tuomarin on ennen nimittämistä ja virkasuhteensa aikana annettava 14 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset, jos nimitys tehdään vuotta pidemmäksi ajaksi. Henkilön, jota esitetään nimitettäväksi määräajaksi korkeimman oikeuden jäseneksi tai korkeimman hallinto-oikeuden jäseneksi, on aina ilmoitettava sidonnaisuutensa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 .

2.

Laki**hovioikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun hovioikeuslain (56/1994)
8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 209/2000, seuraavasti:

8 §

Hovioikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti, hovioikeudenlaamannit, vakinaiset sekä vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt määräaikaiset hovioikeudenneuvokset. Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään puolet virassa olevista jäsenistä on läsnä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 .

3.

Laki**hallinto-oikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä maaliskuuta 1999 annetun hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 §:n 2 momentti sekä 14 §:n 1 momentti, 15 ja 16 §, näistä 12 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 675/2006, sekä
lisätään lakiin uusi 13 a ja 13 b § seuraavasti:

12 §

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyssä kolmijäseniseen kokoonpanoon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen sekä 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen. Jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää, hallinto-oikeus voi ratkaista asian myös nelijäsenisessä kokoonpanossa. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukainen asia voidaan ratkaista tätä useampijäsenisessäkin kokoonpanossa, jos asian laatu tai laajuus sitä edellyttää. Nelijäseniseen kokoonpanoon kuuluu vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä ja 7 §:ssä tarkoitetuissa asioissa kolme lainoppinutta jäsentä. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisessa asiassa mainittuun useampijäseniseen kokoonpanoon kuuluu asian laadun edellyttämä määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Puheenjohtajana toimii aina lainoppinut jäsen.

13 a §

Jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääminen

Ylituomari määrää jaoston puheenjohtajan tehtävään hallinto-oikeustuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava niiden hallinto-oikeuden vakinaisten hallinto-oikeustuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys jaoston puheenjohtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

13 b §

Jaoston puheenjohtajan tehtävät

Jaoston puheenjohtaja johtaa jaoston työskentelyä. Siinä tehtävässään hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työs-

kentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuihin.

Tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja hoitaa ylituomarin tehtäviä tämän ollessa estyneenä.

14 §

Täysistunto

Hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat hallinto-oikeuden ylituomari puheenjohtajana sekä vakinaiset ja vuotta pidemmäksi määrääjäksi nimitetyt hallinto-oikeustuomarit. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn täysistunnossa.

15 §

Koko jaoston istunto

Koko jaoston istuntoon osallistuvat puheenjohtajana ylituomari tai jaoston puheenjohtaja ja muina jäseninä ne virantoimituksessa olevat hallinto-oikeustuomarit, jotka olivat jaoston jäsenenä silloin, kun asia määrättiin käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, hän osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn koko jaoston istunnossa.

Koko jaoston istunto on päätösvaltainen vähintään viisijäsenenä. Jos 1 momentin mukaisesti määräytyvässä ratkaisukokoonpanossa olisi vähemmän kuin viisi jäsentä, asia on siirrettävä käsiteltäväksi täysistunnossa.

16 §

Asian siirtäminen ratkaistavaksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa

Lainkäytön yhdenmukaisuuden kannalta tai muuten periaatteellisesti merkittävä tai laajakantoinen lainkäyttöasia tai sen osa voidaan siirtää käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa.

Lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi täysistunnossa päättää ylituomari ja koko jaoston istunnossa ylituomari tai jaoston puheenjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu määräys toimia jaoston puheenjohtajana on voimassa enintään lain voimaantulovuoden loppuun.

4.

Laki
käräjäoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 28 päivänä kesäkuuta 1993 annettuun käräjäoikeuslakiin
(581/1993) uusi 18 d ja 18 e § seuraavasti:

18 d §

Osaston johtajan tehtävään määrääminen

Laamanni määrää osaston johtajan tehtävään käräjätuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava käräjäoikeuden niiden vakinaisten käräjätuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys osaston johtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

18 e §

Osaston johtajan tehtävät

Osaston johtaja johtaa osaston työskentelyä. Siinä tehtävässään hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä osastolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta osaston ratkaisuihin.

Tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva osaston johtaja hoitaa laamannin tehtäviä tämän ollessa estyneenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu määräys toimia osaston johtajana on voimassa enintään lain voimaantulovuoden loppuun.

5.

Laki
vakuutuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä helmikuuta 2003 annetun vakuutuslain
(132/2003) 14 § seuraavasti:

14 §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee vakuutusosastolle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa. Täysistunnon kokoonpanosta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 13 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

6.

Laki
markkinaoikeuslain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun markkinaoikeuslain
(1527/2001) 12 § seuraavasti:

12 §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee markkinaoikeudelle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa. Täysistuntoon osallistuvat tällöin tuomioistuinten jäsenten lisäksi ne asiantuntijajäsenet, joiden toimialaan käsiteltävä asia kuuluu.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 .

LAGFÖRSLAG

1.

Lag

om ändring av lagen om utnämning av domare

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen av den 25 februari 2000 om utnämning av domare (2000/205) 10 § 1 mom., 16 § 1 mom. samt 18 § och 19 §, av dem 10 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1544/2001 och 132/2003 samt 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1183/2000 och 133/2003, som följer

10 §

Domstolarnas utlåtanden

Domstolarna avger utlåtande i frågor som gäller tillsättning av domartjänster enligt följande:

1) hovrätterna i en sammansättning med presidenten och hovrättslagmännen samt vid förhinder för hovrättslagmannen det hovrättsråd som är hans eller hennes ställföreträdare,

2) förvaltningsdomstolarna i en sammansättning med överdomaren samt ordförandena för sektionerna eller om förvaltningsdomstolen inte är uppdelad på sektioner av överdomaren efter att ha hört de ordinarie förvaltningsrättsdomarna,

3) försäkringsdomstolen i en sammansättning med överdomaren och lagmännen vid försäkringsdomstolen,

4) vid en tingsrätt av lagmannen efter att ha hört ledningsgruppen vid tingsrätten eller, om tingsrätten inte har en ledningsgrupp, de ordinarie tingsdomarna,

5) vid arbetsdomstolen av presidenten,

6) vid marknadsdomstolen av överdomaren efter att ha hört de ordinarie domarna vid marknadsdomstolen.

16 §

Ledigförklaring av ett uppdrag som domare för viss tid

Innan en domare utnämns för viss tid, ska domstolen förklara uppdraget ledigt att sökas hos domstolen, om utnämningen gäller minst sex månader.

18 §

Utnämning av övriga domare för viss tid

Högsta domstolen utnämner för en längre tid än ett år på framställning av hovrättspresidenten domare till hovrätten samt på framställning av lagmannen vid en tingsrätt domare till tingsrätten och jordrättsingenjör till tingsrätten, om den är en jorddomstol. Högsta förvaltningsdomstolen utnämner för en längre tid än ett år på framställning av förvaltningsdomstolens överdomare domare till förvaltningsdomstolen, på framställning av marknadsdomstolens överdomare domare till marknadsdomstolen och på framställning av försäkringsdomstolens överdomare domare till försäkringsdomstolen.

Till tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år utnämns av

- 1) hovrättspresidenten när det gäller domare till hovrätten
- 2) lagmannen vid tingsrätten när det gäller domare och jordrättsingenjör till tingsrätten,
- 3) förvaltningsdomstolens överdomare när det gäller domare till förvaltningsdomstolen,
- 4) marknadsdomstolens överdomare när det gäller domare till marknadsdomstolen,
- 5) försäkringsdomstolens överdomare när det gäller domare till försäkringsdomstolen.

19 §

Domare för viss tid och deras bindningar

Domare för viss tid ska innan de utnämns och under den tid tjänsteförhållandet varar lämna de redogörelser som avses i 14 §, om utnämningen gäller en längre tid än ett år. De som föreslås bli utnämnda till ledamot vid högsta domstolen eller ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen för viss tid ska dock alltid redogöra för sina bindningar.

Denna lag träder i kraft den 201 .

2.

Lag
om ändring av hovrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i hovrättslagen av den 21 januari 1994 (56/1994) 8 § 3 mom.,
sådant det lyder i lag 209/2000, som följer:

8 §

I hovrättens plenum deltar presidenten, hovrättslagmännen, de ordinarie
hovrättsråden och hovrättsråden som utnämnts för en längre tid än ett år. Plenum är
beslutfört när minst hälften av de ledamöter som är i tjänst är närvarande.

Denna lag träder i kraft den 201 .

3.

Lag**om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna**

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen av den 26 mars 1999 om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 § 2 mom. samt 14 § 1 mom., 15 och 16 §, av dem 12 § 2 mom. sådant det lyder i lag 675/2006, samt

fogas till lagen nya 13 a och 13 b som följer:

12 §

Vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen ska i sammansättningen med tre ledamöter ingå två lagfarna ledamöter och en ledamot som är förtrogen med det naturvetenskapliga eller tekniska området och vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot. Om en fråga som ska avgöras i ett ärende på grund av sin natur kräver det, kan förvaltningsdomstolen avgöra ärendet även i en sammansättning med fyra ledamöter. Ett ärende enligt vattenlagen och miljöskyddslagen kan avgöras i en sammansättning med flera ledamöter än detta, om ärendet på grund av sin natur eller omfattning kräver det. I en sammansättning med fyra ledamöter ska vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen ingå minst två lagfarna ledamöter och i ärenden som avses i 7 § tre lagfarna ledamöter. I en sammansättning med flera ledamöter vid behandlingen av ett ärende enligt vattenlagen och miljöskyddslagen ska ingå det antal ledamöter som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området som ärendets natur förutsätter och lika många lagfarna ledamöter. Ordföranden ska alltid vara en lagfaren ledamot.

13 a §

Förordnande till ordförande för en sektion

Överdomaren förordnar en förvaltningsrättsdomare till uppdraget som ordförande för en sektion för högst tre år. Uppdraget ska förklaras ledigt att sökas av förvaltningsdomstolens ordinarie förvaltningsrättsdomare som utnämnts till sin tjänst innan ansökningstiden går ut. Den som utnämns till uppdraget ska ha de personliga egenskaper som en uppdraget förutsätter och ledarförmåga.

Förordandet till ordförande för en sektion kan av vägande skäl återkallas.

13 b §

Ordförandens uppgifter

Ordföranden för en sektion leder arbetet inom sektionen. I denna uppgift ska ordföranden särskilt sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av arbetet inom sektionen samt arbetets resultat. Ordföranden ska se till att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt inom sektionen.

Den äldsta tjänstgörande ordföranden sköter överdomarens uppgifter vid förhinder för överdomaren.

14 §

Plenum

I förvaltningsdomstolens plenum deltar överdomaren som ordförande samt ordinarie och för en längre tid än ett år utnämnda förvaltningsrättsdomare. När en sakkunnigledamot enligt lag ska delta i behandlingen av ett lagskipningsärende, deltar ledamoten på motsvarande sätt också när saken behandlas i plenum.

15 §

Hela sektionens sammanträde

I hela sektionens sammanträde deltar som ordförande överdomaren eller ordföranden för sektionen och som andra ledamöter de tjänstgörande förvaltningsrättsdomare som var ledamöter i sektionen när ärendet förordnades att behandlas vid hela sektionens sammanträde. När en sakkunnigledamot enligt lag ska delta i behandlingen av ett lagskipningsärende, deltar denne på motsvarande sätt också när saken behandlas vid hela sektionens sammanträde.

Hela sektionens sammanträde är beslutfört med minst fem ledamöter. Om det i sammansättningen som avses i 1 mom. deltar mindre än fem ledamöter, ska ärendet överföras till plenum för avgörande.

16 §

Hänskjutande av ett ärende till plenum eller hela sektionens sammanträde för avgörande

Ett rättskipningsärende som med tanke på enhetlig rättsskipning eller annars är av principiell betydelse eller vidsträckt kan i dess helhet eller till vissa delar hänskjutas till plenum eller hela sektionens sammanträde för behandling.

Beslut om att hänskjuta ett rättskipningsärende till plenum fattas av överdomaren och beslut om att hänskjuta ett ärende till hela sektionens sammanträde av överdomaren eller sektionens ordförande.

Denna lag träder i kraft den 201 .

Ett förordnande till ordförande för en sektion som utfärdats före lagens ikraftträdande gäller högst till utgången av det år då lagen träder i kraft.

4.

Lag
om ändring av tingsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas till tingsrättslagen av den 28 juni 1993 (581/1993) nya 18 d § och 18 e som följer:

18 d §

Förordnande till avdelningschef

Lagmannen förordnar en tingsdomare till uppdraget som avdelningschef för högst tre år. Uppdraget ska förklaras ledigt att sökas av tingsrättens ordinarie tingsdomare som utnämnts till sin tjänst innan ansökningstiden går ut. Den som utnämns till uppdraget ska ha de personliga egenskaper som en uppdraget förutsätter och ledarförmåga.

Förordandet till avdelningschef kan av vägande skäl återkallas.

18 e §

Avdelningschefens uppgifter

Avdelningschefen leder arbetet i avdelningen. I denna uppgift ska avdelningschefen särskilt sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av arbetet inom avdelningen samt arbetets resultat. Avdelningschefen ska se till att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt inom avdelningen.

Den äldsta tjänstgörande avdelningschefen sköter lagmannens uppgifter vid förhinder för lagmannen.

Denna lag träder i kraft den 201 .

Ett förordnande till avdelningschef som utfärdats före lagens ikraftträdande gäller högst till utgången av det år då lagen träder i kraft.

5.

Lag
om ändring av 14 § i lagen om försäkringsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen av den 21 februari 2003 om försäkringsdomstolen
(132/2003) 14 § som följer:

14 §

Administrativa ärenden

Överdomaren avgör administrativa ärenden i försäkringsdomstolen.

Om överdomarens rätt att överföra sin beslutanderätt i ett administrativt ärende på en annan tjänsteman föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Överdomaren kan förordna att ett ärende som gäller avgivande av utlåtande i ett lagstiftningsärende eller väckande av en lagmotion ska behandlas och avgöras i plenum. För plenumets sammansättning gäller i dessa fall i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 13 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 201 .

6.

Lag
om ändring av 12 § i lagen om marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen av den 28 december 2001 om marknadsdomstolen
(1527/2001) 12 § som följer:

12 §

Förvaltningsärenden

Överdomaren avgör administrativa ärenden i marknadsdomstolen.

Överdomaren kan förordna att ett ärende som gäller avgivande av utlåtande i ett lagstiftningsärende eller väckande av en lagmotion ska behandlas och avgöras i plenum. I plenum deltar i dessa fall utöver domstolarnas ledamöter de sakkunnigledamöter till vilkas verksamhetsområde ärendet hör.

Om överdomarens rätt att överföra sin beslutanderätt i ett administrativt ärende på en annan tjänsteman föreskrivs genom justitieministeriets förordning.

Denna lag träder i kraft den 201 .

ASETUSLUONNOKSET

Valtioneuvoston asetus hovioikeusasetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä,

kumotaan 18 päivänä maaliskuuta 1994 annetun hovioikeusasetuksen (211/1994) 9 § ja 18 §:n 3 momentti, sellaisena kuin 9 § on asetuksessa 665/2000 ja 18 §:n 3 momentti asetuksessa 1327/1994, sekä

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 5 §, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentin 5 kohta, 10 §, 12 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentin 5 kohta asetuksessa 665/2000, sekä 10 § osittain muutettuna mainitulla asetuksella, seuraavasti:

2 §

Osastoa johtaa siihen tehtävään määrätty hovioikeudenlaamanni. Osastoon kuuluu lisäksi tarpeellinen määrä hovioikeudenneuvoksia ja muuta henkilökuntaa.

5 §

Asessorin ja viskaalin nimittää hovioikeuden presidentti johtoryhmää kuultuaan. Myös muun henkilökunnan nimittää tai ottaa presidentti.

7 §

Hovioikeudenlaamanni, jota ei ole määrätty johtamaan osastoa, osallistuu lainkäyttöasioihin työjärjestyksessä määrättyllä tavalla.

8 §

Kansliapäällikkö huolehtii hovioikeuden hallinnosta. Jollei työjärjestyksessä toisin määrätä, kansliapäällikkö

5) valmistelee ja esittelee presidentin ratkaistavaksi kuuluvat asiat sekä asiat, jotka hovioikeus ratkaisee tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/20000) 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetystä kokoonpanossa (*lausuntovaliokunta*).

10 §

Presidentti ratkaisee hovioikeudelle kuuluvat hallintoasiat, joita ei ole määrätty kansliapäällikön tai muun virkamiehen ratkaistavaksi. Presidentti ei voi siirtää kansliapäällikön tai muun virkamiehen ratkaistavaksi 12 §:ssä tarkoitettua asiaa eikä asiaa, joka koskee virkavapauden myöntämistä tuomarille tai varatuomarin arvonimen myöntämistä taikka joka muuten asian laadun vuoksi on presidentin ratkaistava. Presidentti voi ottaa siirtämänsä asian itse ratkaistavakseen.

Presidentti voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lain-säädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistun-nossa.

12 §

Johtoryhmässä käsitellään:

- 1) esitystä hovioikeuden työjärjestykseksi;
- 2) esitystä hovioikeuden tulostavoitteeksi sekä tulostavoitteen seurantaa;
- 3) esitystä hovioikeuden talousarvioksi;
- 4) henkilöstön koulutussuunnitelmaa;
- 5) hovioikeuden toimivaltaan kuuluvat määräaikaisen tuomarin nimittä-mistä koskevat asiat paitsi jos asian käsitteleminen johtoryhmässä ei ole tarpeen nimi-tyksen lyhytaikaisuuden vuoksi;
- 6) asiat, jotka koskevat nimittämistä asessorin ja viskaalin sekä kanslia-päällikön samoin kuin kärjäviskaalin vakinaiseen virkaan;
- 7) asessorin ja viskaalin virkasuhteen purkamista koskevat asiat;
- 8) työjärjestyksessä määrättyjä asioita; sekä
- 9) muita presidentin määräämiä asioita.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Valtioneuvoston asetus
käräjäoikeusasetuksen 8 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä,

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun käräjäoikeusasetuksen 8 § 2 ja 3 momentti seuraavasti:

8 §

Kärjätuomarille ja maoikeusinsinöörille myönnettävästä enintään vuoden kestävästä virkavapaudesta päättää laamanni ja sitä pidemmästä virkavapaudesta korkein oikeus.

Kärjäoikeuden on toimitettava hovioikeudelle tiedoksi 1 momentissa tarkoitettu yli vuoden kestävä virkavapautta koskeva hakemus sekä 2 momentissa tarkoitettu päätös virkavapauden myöntämisestä.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Valtioneuvoston asetus
hallinto-oikeusasetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä,

kumotaan 26 päivänä maaliskuuta 1999 annetun hallinto-oikeusasetuksen (438/1999) 3 ja 7 §,

muutetaan 2 §, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentin 6 kohta sekä 9 §:n 1 ja 2 momentti ja 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti asetuksessa 667/2000, sekä

lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Ylituomari nimittää muun kuin hallinto-oikeuslain 4 §:ssä tarkoitetun henkilökunnan.

Ylituomari voi määrätä hallinto-oikeustuomarin tai muun virkamiehen toimimaan hallinto-oikeuden hallintopäällikkönä.

5 §

Hallinto-oikeuden ylituomari myöntää enintään vuoden virkavapauden hallinto-oikeustuomarille. Sitä pidemmäksi ajaksi virkavapauden myöntää korkein hallinto-oikeus. Määräajaksi nimitetylle hallinto-oikeustuomarille myönnetään virkavapautta samassa järjestyksessä kuin vakinaisen hallinto-oikeustuomarin viran haltijalle.

7 §

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa.

8 §

Hallinto-oikeuden ylituomarin johtaessa hallinto-oikeuden toimintaa hän muun ohessa:

6) antaa verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen käsitellä ja ratkaista täytäntöönpanon keskeytyspyyntöjä; sekä

9 §

Hallinto-oikeuden ylituomari ratkaisee hallinto-oikeudelle kuuluvat hallintoasiat. Hallinto-oikeuden lausunnon antamisesta tuomarivalintalautakunnalle tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa säädetään erikseen.

Hallinto-oikeuden ylituomari voi siirtää ratkaistavakseen kuuluvan asian tai asiaryhmän hallintopäällikkönä toimivan virkamiehen ratkaistavaksi. Siirtää ei kuitenkaan saa 5, 7, 8 ja 11 §:ssä säädettyä asiaa. Ylituomari voi ottaa siirtämänsä asian itse ratkaistavakseen.

11 §

Johtoryhmään kuuluvat hallinto-oikeuden ylituomarin lisäksi hallintopäällikkönä toimiva virkamies sekä hallinto-oikeuden toimiessa jaostoihin jakautuneena jaostojen puheenjohtajat sekä muuta henkilökuntaa sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään.

Johtoryhmässä käsitellään:

- 1) esitys hallinto-oikeuden työjärjestykseksi;
- 2) esitys hallinto-oikeuden tulostavoitteeksi sekä tulostavoitteen seuranta;
- 3) esitys hallinto-oikeuden talousarvioksi;
- 4) henkilöstön koulutussuunnitelmaa;
- 5) hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvat määräaikaisen tuomarin nimitämistä koskevat asiat paitsi jos asian käsitteleminen johtoryhmässä ei ole tarpeen nimityksen lyhytaikaisuuden vuoksi;
- 6) asia, joka koskee nimittämistä hallinto-oikeussihteerin vakinaiseen virkaan;
- 7) hallinto-oikeussihteerin virkasuhteen purkamista koskevat asia;
- 8) työjärjestyksessä määrättyjä asioita; sekä
- 9) muita ylituomarin määräämiä asioita.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Valtioneuvoston asetus
vakuutusoikeusasetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä,

kumotaan 19 päivänä maaliskuuta 2003 annetun vakuutusoikeusasetuksen (237/2003) 8 §, sekä

muutetaan 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 6 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 11 §, seuraavasti:

3 §

Kansliapäällikön tehtävät

Vakuutusoikeuden kansliapäällikkö:

2) valmistelee ja esittelee vakuutusoikeuden ylituomarin ratkaistaviksi kuuluvat hallinto- ja talousasiat, jollei ylituomari määrää toisin; sekä

6 §

Virkavapaus

Vakuutusoikeuden ylituomari myöntää enintään vuoden virkavapauden laamannille ja vakuutusoikeustuomarille. Vuotta pidemmäksi ajaksi virkavapauden myöntää korkein hallinto-oikeus. Määräajaksi nimitetyille laamannille ja vakuutusoikeustuomarille myönnetään virkavapautta samassa järjestyksessä kuin vakinaiselle viran haltijalle.

9 §

Vakuutusoikeuden johtoryhmä

Johtoryhmässä käsitellään:

- 1) esitys vakuutusoikeuden työjärjestykseksi;
- 2) esitys vakuutusoikeuden tulostavoitteeksi sekä tulostavoitteen seuranta;
- 3) esitys vakuutusoikeuden talousarvioksi;

- 4) henkilöstön koulutussuunnitelma;
- 5) vakuutusosoikeuden toimivaltaan kuuluvat määräaikaisen tuomarin nimitämistä koskevat asiat paitsi jos asian käsitteleminen johtoryhmässä ei ole tarpeen nimityksen lyhytaikaisuuden vuoksi;
- 6) asia, joka koskee nimittämistä vakuutussihteerin vakinaiseen virkaan;
- 7) vakuutussihteerin virkasuhteen purkamista koskevat asia;
- 8) työjärjestyksessä määrättyjä asioita; sekä
- 9) muita ylituomarin määräämiä asioita.

11 §

Hallintoasian siirtäminen

Vakuutusosoikeuden ylituomari voi siirtää ratkaistavakseen kuuluvan hallintoasian tai asiaryhmän kansliapäällikön ratkaistavaksi. Siirtää ei kuitenkaan saa 2, 6, 9 tai 10 §:ssä säädettyä asiaa.

Vakuutusosoikeuden ylituomari voi ottaa ratkaistavakseen hallintoasian, joka olisi vakuutusosoikeuden muun virkamiehen ratkaistava.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 .

Oikeusministeriön asetus
markkinaoikeudesta annetun asetuksen muuttamisesta

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä 2001 markkinaoikeudesta annetun asetuksen
(144/2002) 6 §, sekä
muutetaan 2 §, 4 §:n 1 momentti sekä 7 §:n 1 momentti ja 9 §, seuraavasti:

2 §

Markkinaoikeussihteerin nimittäminen

Markkinaoikeussihteerin nimittää markkinaoikeuden ylituomari.

4 §

Markkinaoikeustuomarin, markkinaoikeussihteerin ja muun virkamiehen virkavapaus ja viranhoito

Ylituomari myöntää enintään vuoden virkavapauden markkinaoikeustuomarille. Vuotta pidemmäksi ajaksi virkavapauden myöntää korkein hallinto-oikeus.

7 §

Hallintopäällikön määrääminen ja tehtävät

Ylituomari voi määrätä markkinaoikeuden henkilökuntaan kuuluvan virkamiehen toimimaan markkinaoikeuden hallintopäällikkönä. Ylituomari voi siirtää ratkaistavakseen kuuluvan hallintoasian hallintopäällikkönä toimivan virkamiehen ratkaistavaksi. Siirtää ei kuitenkaan saa 5 ja 9 §:ssä tarkoitettua asiaa.

9 §

Johtoryhmässä käsiteltävät asiat

Johtoryhmässä käsitellään:

- 1) esitys markkinaoikeuden työjärjestykseksi;
- 2) esitys markkinaoikeuden tulostavoitteeksi sekä tulostavoitteen seuranta;
- 3) esitys markkinaoikeuden talousarvioksi;
- 4) henkilöstön koulutussuunnitelma;

- 5) määräaikaisen tuomarin nimittämistä koskevat asiat paitsi jos asian käsitteleminen johtoryhmässä ei ole tarpeen nimityksen lyhytaikaisuuden vuoksi; sekä
6) asia, joka koskee nimittämistä vakuutussihteerin vakinaiseen virkaan.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 .

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7091
ISBN 978-952-466-902-3 (nid.)
ISBN 978-952-466-903-0 (PDF)
hinta/pris 10,00 €

TILAUKSET
Edita Prima Oy
Asiakaspalvelu
vaihde 020 450 011
Faksi 020 450 2470
asiakaspalvelu.prima@edita.fi

BESTÄLLNINGAR
Edita Prima Ab
Kundservice
växel 020 450 011
Fax 020 450 2470
asiakaspalvelu.prima@edita.fi